

در باره مجسمه ابوریحان بیرونی در پارک لاله تهران متفکری سر به آسمان

علی رانجبران
طراح و مجری
«تجر به گردشگری شهری»

نخستین تندیس بزرگی که بعد از انقلاب از طریق شهرداری سفارش داده شد، مجسمه ابوریحان بیرونی است. مجسمه برزی ۴/۵ متری با مجوری که در بالای دستان ابوریحان دیده می‌شود، و تأکیدی بر دانش ستاره‌شناسی اوست در سال ۱۳۷۱ توسط استاد محمدعلی مددی ساخته و در سال ۱۳۷۳ در پارک لاله تهران نصب شد. کار ساخت این تندیس یک سال و نیم طول کشید.

این اثر که یکی از شاخص‌ترین کارهای جمعی بعد از پیروزی انقلاب اسلامی به‌شمار می‌رود، با آن حالت زیبا و موزونش ۲۳ سال است که نظاره‌گر هگذرانی است که به پارک لاله تهران می‌آیند.

ابوریحان بیرونی، ریاضی‌دان، ستاره‌شناس، تقویم‌شناس و انسان‌شناس یکی از معروف‌ترین مشاهیر ایران در دنیاست که تندیس‌ی از وی به‌همراه سه تن دیگر از مشاهیر ایرانی در مقابل مقر سازمان ملل در وین در زیر یک چارطاقی طراحی و نصب شده است.

با توجه به دیدگاه متفاوت محمدعلی مددی درباره ساخت صورت مشاهیر، اگر به چهره ابوریحان دقت کنید، محو است، چون چهره‌ای قطعی از او وجود ندارد و ایشان بیشتر به‌دنبال نمایش تأثیر وی بر علم، به‌خصوص دانش ستاره‌شناسی بود.

محمدعلی مددی سال ۱۳۳۱ در روستای نوزان اراک به دنیا آمد. او از نسل دوم مجسمه‌سازان معاصر

مجمسه نگاری

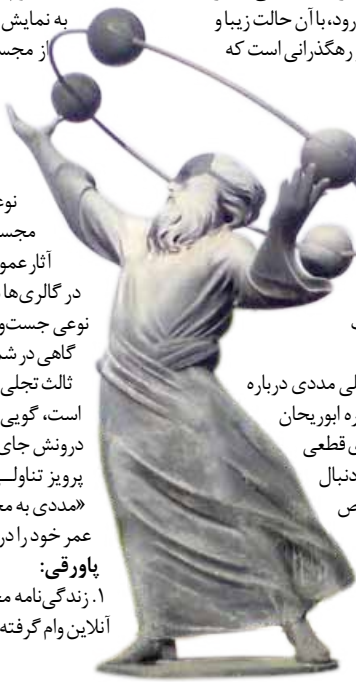
ایران است. مددی در سال ۱۳۵۰ از دانشکده هنرهای زیبا در رشته مجسمه‌سازی فارغ‌التحصیل شد و بعد از آن نیز همواره از جمله مجسمه‌سازان پرکار ایران باقی ماند. آثار مددی را می‌توان به دو دسته تقسیم کرد: دسته اول، آثاری که در میادین و پارک‌ها و در سطح شهر نصب شده‌اند. این دسته، شامل آثاری هستند که در ایران و ایتالیا نصب شده‌اند و بیشتر شامل پرتره‌های مشاهیر ادب، هنر و عرفان است. مددی چون خود هنرمندی از میان مردم بود و به مجسمه‌سازی نیز به چشم یک هنرمند می‌نگاه می‌کرد، کوشید تا مجسمه‌هایش را به میان مردم و مکان‌های عمومی ببرد. بسیاری از مردم چهره مشاهیر را از آثار وی می‌شناسند و او سبب حضور نام هنرمندان در میان عموم مردم شده است.

دسته دوم، آثاری است که وی در گالری‌ها به نمایش گذاشته است. در این دسته از مجسمه‌هایش نگاهی مدرن را جایگزین نگاه قبلی خود کرده است و در آثارش فضای اطراف جزء لاینفک اثر است. روح فضا و فلز همراه شده و نوعی لطافت بصری خاص به مجسمه‌ها بخشیده است. او چه در آثار عمومی‌تر و چه در مجسمه‌هایی که در گالری‌ها به نمایش گذاشته بود، همواره نوعی جست‌وجوی انسان دارد. انسانی که گاهی در شمایل کمال‌الدین بهزاد یا خاوند ثالث تجلی پیدا می‌کند و گاهی تکه چوبی است. گویی زخم خورده که قطعات فلز را درونش جای داده است.

پرویز تناولی پس از درگذشت او گفت: «مددی به مجسمه‌سازی عشق می‌ورزید و عمر خود را در آن وقف کرده بود.»

پاورقی:

۱. زندگی‌نامه محمدعلی مددی، از همشهری آنلاین وام گرفته شده است.

دکه

بابک احمدی در «فرهنگ امروز»

تازه‌ترین شماره ماهنامه «فرهنگ امروز» به مدیریت مسئولی امیرابراهیم رسولی و سردبیری بهزاد جامه‌بزرگ منتشر شد. تصویر روی جلد و پرورنده ویژه این شماره، نقد و بررسی آثار «بابک احمدی» است و در این راستا احمدی‌بستانی، احمدتقی‌زاده، علیرضا سیداحمدیان، نیکو سرخوش، افشین جهاننده، شاهرخ حقیقی، رضا صمیم و ناصر تقویان، فرهاد سلیمان‌نژاد، صادق پیوسته و محمد نصیری مشارکت داشته‌اند. «کجای این تاریخ عقب ماندیم یا توسعه نیافتیم و چرا؟» پرونده‌ای است که در آن با حسین راغفر گفت‌وگو شده است. اهمیت روزافزون ایزه‌ای به نام غذا در جهان امروز، در گفت‌وگو با عباس کاظمی و محمود شهبایی بررسی شده است. سلاخی بودا عنوان پرورنده الهیات این شماره «فرهنگ امروز» است که به چربی و چگونگی گرایش بودیسم به خشونت پرداخته است. شماره ۲۰ مجله فرهنگ امروز در ۱۶۴ صفحه و به قیمت ۱۴ هزار تومان منتشر شده است.

دکه

گاوها تلویزیون تماشا نمی‌کنند!

جواد مجیدی
نویسنده و شاعر

می‌تواند باشد.

- همیشه وقتی هندوانه یا خربزه می‌خورم این شعر مولوی به‌خاطرم می‌آید، اندکی دو پهلوست.
- گاو در بغداد آید ناگهان بگذرد از این سران تا آن سران زان همه عیش و خوشی‌ها و مزه صرف‌نظر کرد.
- گاو برای باورمندان فرقه‌های هندی، مقدس و گزندناپذیر است اما کمتر جوانی است که با انکار سنت‌های قومی‌اش به این نیندیشد که اگر همین موجود پرورار را کباب کنند در دهان گرسنه فقیر چه طعم گوارایی دارد.
- روزی این «تابو» برطرف خواهد شد. گاوها به آن روز نمی‌اندیشند چون گاو نیاز ندارد به آینده ببیند. نیروییش را از گذشته می‌گیرد. گذشته‌ای که حاوی گستره علفچر و خاطره‌ترتیب روز عید و تقدیس خوش است.
- گوساله نمی‌تواند حدس بزند در سر دامدار چه می‌گذرد، لکن دامدار باید بداند گوساله چه واکنش‌هایی دارد.
- دامدار دشمن گوساله و گاوهایی نیست که آنها را به سلاخی می‌فرستد، حتی می‌شود گفت که در مراتب پرورندگان با آنان چون یک دوست رفتار می‌کند. چه کند که او به تجارت بیشتر از طبیعت وابسته است.
- حافظه گوساله‌ها کمتر از یک گاو آشفته می‌شود یا گم شدن ناگهانی رمه‌ای و بازنگشتن گله‌ای هم‌علفان.
- گاوها شاید به این درک جانوری رسیده باشند که این همه ترتیبات دامداری باید هدفی دیگر داشته باشد.
- اما آنچه گاو را به چاره‌جویی و گریز از مهلکه وادار نمی‌کند، نبود پناهگاهی پس از گریزهای موفق است.
- شاید گاوها خود مایه پدید آمدن دامداری‌ها و سلاخی‌ها شدند. مثلاً قاطر‌ها روش دیگر، سگ‌ها ترغیب مناسب و بهتر از همه گربه‌ها موقعیتی عالی در برابر انسان تسداز کردند. چاره‌جویی آغازین، تمیز از هر چیز

نگاهی به یک سوء تفاهم درباره یک مفهوم چرادی این، طراحی نیست؟

تورج صابری‌وند
دیزاینر

باید بپردازیم. آنچه که در دیزاین مهم است نه احساسات بشری و نه بیان آن بلکه محتوایی است که مخاطبان بدون تردید و شک باید فهمی مشترک در مورد آن داشته باشند. عموماً در اثر هنری نه تنها چیزی که مخاطب فهم می‌کند مهم نیست که منظور هنرمند هم اهمیت ندارد، هنر بلدان به آن «هرگ مولف» می‌گویند. در آثار هنری من جمله طراحی، پای هنر نو تیک هم به میان می‌آید و بعضی تلاش می‌کنند چیزی را که از اثر فهمیده می‌شود، کشف کند یا به حواشی آن بپردازند، هر کسی در فهم اثر هنری کاملاً آزاد است. در حالی که تابلوهای ترفیخی هر تابلویی یک معنای مورد توافق برای تمام مردم جهان باید داشته باشد، پس برای این توافق می‌توان کتابچه‌ای هم درست کرد که معنای دقیق آن را توضیح دهد و شما برای اینکه اجازه رانندگی داشته باشید باید همه آنها را بلد باشید. در حالی که برای طراحی‌های هنرمند طراحی همچون هانیبال الخاص، نمی‌شود و نمی‌توان و لزومی هم ندارد که یک معنای مشخص مورد توافقی وجود داشته باشد. به این معناست که هنر نابلدان کولتیس.

وقتی به نمایشگاه‌های هنری می‌روند سؤالی دارند که: «این آثار چه می‌گویند؟» یا وقتی فیلمی هنری می‌بینند می‌پرسند «منظور کارگران چه بود؟» در حالی بسیاری از آثار هنری اساساً نمی‌خواهند چیزی بگویند، تلاشی هم برای آن نمی‌کنند، در مواردی هم سراغ داریم که حرفی را می‌خواهد بپنهان کند. اما برچسب شامبو دقیقاً می‌خواهد بگوید که این شامبو برای کدام موها مناسب است و سعی می‌کند طوری بگوید که همه به‌سادگی مردم بفهمند.

به این معنا کسی که حرفه‌اش درست کردن برچسب شامبو است، نه هنرمند است، نه کسی که آن را می‌خواند هنرمند است یا هنر بلد است. محتوای یک جمیع کشف هم تلاشی می‌کند بگوید که تولیدکننده کشف کیست، مدل کشف چیست و سبب پایی که کشف مناسب آن است چند است. جنس محتوای دیزاین، با جنس محتوای آثار هنری یکی نیست. مثلاً محتوای طراحی هنرمندی مثل کتله کولتیس گروهی از آدم‌های بدحال هستند. هنر بلدان می‌گویند که آثار او اکسپرسیونستی است. این یعنی اثر، نمایش دهنده عواطف بشری است مثل ترس، عشق و جنون. در حالی که محتوای دیزاین از جنس اندازه کشف است یا میزان مبلغی است که بابت مصرف برق

سفرنامه دوسالانه هنر ونیز-۷ به جست‌وجوی اتوپیاها

علیرضا سمیع‌آذر
منتقد و پژوهشگر هنر

پاویون دوم با عنوان زمین (The Earth) به جست‌وجوی اتوپیاها، مشاهدات و روایه‌های محیطی، جانوری و گیاهی و دغدغه‌های اکولوژیک می‌پردازد. آثار هنری ارائه شده در این بخش عمدتاً چیدمان‌ها و ویدئوهایی هستند که مسائلی چون تبدیل انرژی، سوءاستفاده از منابع طبیعی، تاریخ استعماری و اشکال نوین صنعتی را با نوستالژی گذشته‌ها و یک حس موهوم نسبت به آینده نشانخته در هم می‌آمیزند.

اریکا ورزوتی (Erika Verzutti) هنرمند برزیلی چیدمانی با عنوان «لاک‌پشت» در این پاویون ارائه کرده که از نظر شکلی ممکن است تداعی‌کننده یک لاک‌پشت باشد، ولی اصلاً راجع به لاک‌پشت نیست و اشاره‌ای به آن ندارد.

تمام قسمت‌های این چیدمان با مواد مختلف نقاشی شده، از جمله سطح خاکی یا شیارهایی شبیه راه‌ها و تعدادی گوی از جنس پاپیه ماشه و سیمان با پوشش لاک‌پ روی آن. کل اثر به زمین اشاره می‌کند و حیاتی که از دل آن می‌روید.

هنرمند برزیلی در این چیدمان زمین را با بافتی کوپری و آنچه را که به گیاه یا جانور تبدیل می‌شود، با گوی‌هایی شبیه تخم به‌صورت نیمه انتزاعی

سفرنامه

بازنمایی کرده است تا رابطه زمین با حیاتی که از درون آن متولد می‌شود را به شکل نمادین به نمایش گذارد. اریکا ورزوتی در پاویون دیگری در آرنساله چیدمانی به نام گورستان حیوانات اهلی ارائه کرده که در آن با اشاره به جایگاه آنها در زندگی امروز انسان‌ها، مکان دفن نمادینی برای آنها پیشنهاد کرده است.

میشل بلازی (Michel Blazy) هنرمند فرانسوی برای نمایشگاه زمین دو چیدمان ارائه کرده که هر دو فرهنگ و هنر را با طبیعت پیوند می‌دهند. چیدمان نخست «کفش‌های ونسان» نام دارد که به تابلوی معروف کفش‌های ونوگوش اشاره دارد. این اثر شامل یک مجموعه کفش‌های ورزشی است که به‌طور منظمی به میله‌هایی متصل و از درونشان گیاه روئیده و سبز شده‌اند.

کفش‌های ورزشی با نورپردازی رنگی به انرژی حیات و سبز شدن کتایه داشته و در واقع زندگی را به طبیعت مرتبط می‌سازند. لنگه کفش‌ها به معنای محل اتکای انسان بر زمین یا پدیده رویش و اکوسیستم در آمیخته تا جلوه‌ای از هستی زمین به نمایش درآید.

چیدمان دوم یک مجموعه عکس است که قطرات آب از بالا به‌روی آن می‌چکد. کاغذهای عکس با افزایش رطوبت به‌تدریج تورج کرده، برآمده و مواج می‌شوند و تصاویر با ز دست‌انداز یافت و رنگ‌شان به‌طور ذاتی تغییر می‌کند. در این وضعیت به‌نظر می‌رسد که کاغذ در تماس با آب به یاد روزگار چوب‌بودن خود می‌افتد. زمانی چوب با ز دست‌انداز آب خشک شده و به کاغذ تبدیل می‌شود و حالا کاغذ با مرطوب شدن به نوعی حیات گیاهی پیشین خود بازمی‌گردد.

روایت یک تصویر

نخستین همه‌پرسی قانون اساسی جمهوری اسلامی

قانون اساسی نظام تازه تأسیس اما به مدت‌ها قبل حتی پیش از سقوط رژیم پهلوی بازمی‌گشت یعنی زمانی که امام خمینی در دوران حضور در نوفل‌لوشاتو، دکتر حسن حبیبی را مأمور کرد تا متنی را با عنوان پیش نویس قانون اساسی تهیه کنند. متن تهیه‌شده از سوی حبیبی با اقبال عمومی حقوق‌دانان انقلابی مواجه نشد اما همان متن زیربنای متن نهایی اعضای گروه تدوین پیش‌نویس قانون اساسی شد که به قلم دکتر ناصر کاتوزیان تهیه و بعد از ورود امام خمینی به ایران، برای تأیید به ایشان ارائه شد. رهبری انقلاب متن را تأیید کرد اما با اصرار مهندس بازرگان، نخست‌وزیر وقت، قرار شد مجلس خبرگان قانون اساسی ایجاد شده و این متن در این مجلس بازخوانی شود و نتیجه جلسات آن به رای عمومی گذارده شود. البته پس از آغاز جلسات این مجلس در ۲۸ مرداد متن پیش‌نویس تهیه‌شده توسط حقوقدانان آرام آرام به کناری نهاده شدند و نمایندگان مجلس، خود ماده‌به‌ماده قانونی تازه نوشتند و به تصویب رساندند. حاصل کار بعد از سه ماه بحث و بررسی در اوایل پاییز ۱۳۵۸ در ۱۲ فصل و ۱۷۵ اصل در روزنامه‌های کشور به چاپ رسید و ۱۲ آذرماه به همه‌پرسی گذاشته شد. همه‌پرسی که در آن بیش از ۷۵ درصد مردم شرکت کردند و ۹۵ درصد شرکت‌کنندگان به متن پیشنهادی رای مثبت دادند. تصویر مقابل روایتی تصویری از شرکت‌کنندگان در این انتخابات است.

رضا سلیمان‌نوری
روزنامه‌نگار

تغییر و تحول نظام سیاسی در هر کشوری لازمه‌های بسیاری دارد که یکی از مهم‌ترین آنها پوست‌اندازی‌های گوناگون قانونی است؛ امری که هر چند نیاز به زمان دارد اما به‌طور معمول در همان یک سال اول، قوانین اصلی کشور را دربر می‌گیرد. این گونه است که سال ۵۸ سرشار از روزهای خاص در تقویم تاریخ جمهوری اسلامی ایران است؛ روزهایی که یکی از مهم‌ترین و در عین حال فراموش شده‌ترین آنها روزی چون امروز از آن سال یعنی ۱۲ آذر ۱۳۵۸ شمسی است؛ این روز از آن جهت مهم است که در آن متن قانون اساسی جدید کشور ایران که البته جمهوری اسلامی بودن آن توسط مردم در ۱۲ فروردین همان سال تأیید شده و اندکی بعد توسط مجلس خبرگان قانون اساسی انتخاب شده از سوی مردم تهیه شده در همه‌پرسی عمومی با اقبال مردم مواجه شد و مورد تأیید قرار گرفت. آنچه در این روز به‌عنوان متن پیشنهادی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به فرزندم گذاشته شد، حاصل ده‌ها جلسه مجلس خبرگان قانون اساسی بود؛ مجلسی که در مردادماه ۱۳۵۸ تشکیل شد. بحث درباره

نمایی از شرکت‌کنندگان در همه‌پرسی قانون اساسی

